

Ateneul „Sf. Panteleimon“

FOAIE PAROHIALA

Organ Cultural al Parohiei și Ateneului Religios

—SF. PANTELEIMON—FOIȘORUL DE FOC—BUCUREȘTI—

REDACTIA
ȘI
ADMINISTRAȚIA

Abonamentul 50 le pe an; de sprijin 200 lei pe an.

Aprobată de Biroul cenzurii cu Nr. 313 din 23 Aprilie 1941,
și de I. P. S. Patriarh cu Nr. 7100 din 2 Aprilie 1941.

Parohia Sf. Panteleimon
Foișorul de foc
Str. Iancu Căpitanul
Nr. 24.

I. P. S. PATRIARH NICODEM

„Propoveduește cu
vântul, stăruie cu
timp și fără timp,
muștră, ceartă, în-
deamnă cu toată în-
delunga răbdare și
învățatură“.

(Sf. Ap. Pavel, II, Timotei
Cap. 4, vers. 2).

„Noi suntem din Dum-
nezeu. Cine cunoaște pe
Dumnezeu, ascultă de noi;
cine nu este din Dumnezeu,
nu ascultă de noi.

— Să ne iubim unul pe
altul pentru că dragostea
este dela Dumnezeu și ori
cine iubește, este născut
din Dumnezeu și cunoaște
pe Dumnezeu“.

(Sf. Ap. Ioan, I, Cap. 3, v. 6-7)

Vieța Sfântului Panteleimon

Sfântul mucenic Panteleimon a trăit pe vremea împăraților romani, Maximian (Hercule) și Dioclețian. Era din Nicomidia, oraș în ținutul Bitiniei, pe țărmul de miazăzi al Mării Negre, la răsărit de Bosfor. Tatăl său, Evstorghie, era bogat și cu multă

trecere în aceste părți. De neam grec și de credință păgân, ținea chiar în casă chipuri de zei la care se ruga. — Mama sa, Evula n'a putut fi trasă la păgânismul soțului său și a rămas creștină, așa cum apucase din părinți, punând chiar multă sârguință

ca să câştige și pe fiu pentru Hristos. Moartea însă a răpit-o de vreme, neputând să îngrijească mai departe de sufletul fragedului și iubitului său copil.

Tatăl l-a dat profesorilor păgâni să învețe filosofia elinească și mai târziu l-a încredințat renumitului Efrosin, dela care să învețe meșteșugul *doctoricesc*. De multă vioiciune și pricepere a dat dovadă tânărul Panteleimon, încât s'a minunat și împăratul Maximian, dorind să-l aibă doftor la palat, după Efrosin.

Dar într-o zi, pe când se întorcea dela Efrosin și trecea pe lângă o casă mică și veche, îi ieși înainte bătrânul preot creștin Ermolae, care cercetându-l cu întrebările, cunoscă că tânărul se pricepea și în credința păgână și ceva și în cea a lui Hristos și-l îndemnă să părăsească pe cea dintâi și să se întărească și să rămâie în credința lui Hristos.

N'a fost în zadar acest îndemn, căci tânărul oridecâteori se întorcea dela păgânul Efrosin, se abătea și pe la Ermolae, ale cărui sfaturi îi plăceau și se simțea mângăiat ca pe vremea mamei sale, care tot despre acest Dumnezeu îi vorbise.

Intr-o zi, plecând și mai îngândurat dela bătrânul preot, întâlnește în cale un copil mort. Privi în juru-i, nedumerit și ochii i se opriră pe o viperă care-i pricinuisse moartea. Iși aduse aminte de Ermolae, care-i spusese că unul singur este adevăratul doctor, care înviază chiar morții și înălțându-și ochii la cer, se rugă. Domnul îl ascultă, căci mortul învie și vîperea muri pe loc. Minunea aceasta, îl făcu să se fie legat pe vecie de Hristos și fără zăbavă se întoarse la preotul Ermolae, căzu la picioarele lui, îi spuse întâmplarea și-i ceru să-l boteze. Preotul, văzându-i răvna și cunoscându-i gândul, îl botează. Săvârși apoi sfânta liturghie și-l împărtăși cu sfântul trup și sânge al Domnului. Șapte zile neîntrerupt a rămas mucenicul pe lângă Ermolae, întărindu-se cu hrana duhovnicească a acestuia.

Simțea o mare mulțumire și că trăiește o nouă viață, dar cu acestea îi incolți gândul, de a creștina și pe tatăl său, spre mulțumirea și a mamei scumpe, al cărei suflet îi aștepta în cer. Prin vindecarea unui orb, de care lucru tatăl său mult s'a minunat, a reușit să creștineze atât pe tatăl lui, cât și pe orbul vindecat.

Puțin după aceasta, tatăl sfântului a trecut în lumea dreptilor, iar sfântul, împărțindu-și averea săracilor și celor bolnavi, își găsea mângăierea prin case și închisori, vindecând tot felul de boale.

Vestea minunilor sale, se răspândi ca fulgerul. Doctorii păgâni se plânseră împăratului, care era atunci în Nicomidia, și-i cerură ca îndată să piarză pe îndrăznețul tânăr, care defaimă pe zei și vindecă boalele în numele lui Iisus cel răstignit.

Împăratul chemă pe orb, se încredință de cine fusese vindecat și-i tăie capul, pentru că primise credința creștină. Sfântul Panteleimon îi purtă de grijă, îngropându-l lângă tatăl său, după care fu chemat și el de împărat.

Senin și fără să ascundă ceva, sfântul îi mărturisi credința sa: „Nu mă feresc, împărate, să spun că cred în Iisus“. Maximian îl luă, aci cu vorbe blajine, aci cu amenințări grozave, că doar îl va întoarce dela Hristos, dar în zadar. Ca să se facă dovada Dumnezeului adevărat, s'a adus un bolnav prăpădit și să încerce preoții păgâni cu rugăciuni la Esculap și la Apolo, iar sfântul la Iisus, să se vadă cine îl va vindeca.

Minunea a fost de partea lui Panteleimon, căci cu rugăciunea lui, s'a făcut bolnavul sănătos.

Întorcându-se către împărat, care-l silca cu îndemnul și cu amenințările, îi zise răspicat:

— „Nu mă ispitesc bunurile lumii aceștia și nu mi-e frică de moarte, ba chiar o doresc pentru dragostea lui Hristos. Aș necinsti pomenirea mamei și a tatălui, către care mă grăbesc spre odihnă în locașul veșnic, dacă m'aș lepăda de Hristos“.

Întăritat peste măsură, împăratul porunci să fie spânzurat gol pe un lemn, să fie sfâșiat cu fiare, și cu făclii să fie ars. Dar fiarele s'au topit și făcliile s'au stins, încât sfântul a rămas neatins, Dumnezeu i se arătase în chipul sfântului Ermolae, zicându-i: „Nu te teme, sunt cu tine în aceste chinuri“.

Au pregătit apoi un cazan în care clocotea plumb topit și cu ură neîmpăcată, l-au asvârlit înăuntru. Atunci s'a auzit glas din gura sa, către cer:

— „Dumnezeule, auzi-mă când te chem; scoate-mi sufletul dela urgia vrăjmașilor“. Și îndată ce picioarele au atins vâpaia, focul s'a stins și plumbul s'a răcit, dându-se cu aceasta alt semn al nevinovăției sale.

Zarvă mare s'a făcut printre păgâni și cuvinte înțețite, ca să se nască alte munci. L-au pus atunci într-o corabie, i-au legat o piatră mare de gât și avântându-se în larg, l-au aruncat în mare. Dar iarăși i s'a arătat Hristos în chipul sfântului Ermolae. L-a luat de mână și precum plutesc frunzele uscate pe luciul apei, așa a plutit sfântul împreună cu piatra și a ieșit la țărâm. Uluiți, au privit vrăjmașii unii spre alții, iar împăratul i-a zis: „Ai fermecat marea“.

— „Marea, ca și celelalte lucruri, ascultă de Dumnezeu“, răspunse sfântul.

L-au mai ispitit cu întrebările, doar îi vor schimba credința, dar el mai mult se întărea în Hristos.

Văzându-l neînduplecat, i-au arătat colții leilor flămânzi, ce stăteau în cuști, aduși anume să-l sfâșie. Totuși, întărit de Dumnezeu, din nou, în chipul sfântului Ermolae, a intrat în mijlocul fiarelor ca în mijlocul unei turme de oi, căci ele s'au gudurat la el, i-au lins picioarele și el, cu nevinovatele-i mâini, le-a mângăiat pe cap.

Poporul a slăvit într'un glas pe Dumnezeul mucenicului, dar ostașii după porunca împăratului, s'au năpustit la el cu săbiile, să-l potolească și pe mulți au ucis. Cei uciși au rămas multă vreme întinși în acel loc, fără ca fiarele să le strice putrejunea sau să le atingă cu gura lor. Ca să nu fie spre întoarcerea unora către Hristos, poruncit-a împăratul să fie îngropați.

După aceasta, au gătit pentru mucenic o roată cu cuie ascuțite, l-au legat și i-au dat drumul de pe o înălțime. Dumnezeu însă n'a părăsit pe alesul său, căci roata s'a sfărâmat, lovind pe mulți din cei ce se bucurau de pătimire. Păgânii din nou au crezut că toate acestea le face Panteleimon cu puterea farmecelor și neîncetând cu întrebările, el le răspunse că Iisus, despre care le-a vorbit, și cu care l-a unit bătrânul Ermolae, săvârșeste minunile ce se fac cu el. Prefăcându-se că dorește să-l vadă, împăratul trimise pe sfânt cu trei ostași să aducă pe acest bătrân preot. Când ajunse la el, fu primit cu aceste cuvinte: „Ce te aduce aci, fiul meu?“

— „Părintele meu, zise el, împăratul te chiamă să vii la el“.

— „Știu, răspunse Ermolae, e vremea să sufăr și să mor pentru Hristos, după cum El m'a vestit în noaptea trecută“.

Deci au plecat împreună spre împărat, fiecare ridicându-și gândurile la cer. După ei, au mai fost aduși încă doi ucenici ai încărunțitului preot, Erimp și Ermocrat. Cu aceștia a fost pus Ermolae la munci. Dar ei, întâi ingenunchind, s'au rugat și Iisus s'a arătat lor, mângâind lu-i iar pământul s'a cutremurat

Cum trebuie să ne purtăm în Biserică.

Liniștea e cel mai bun tovarăș al omului. Ea îți întărește puterile trupesti, cât și cele sufletești. Deaceia ea este recomandată și pretinsă de toți. Nu ești mulțumit când un vecin îți turbură somnul, când ești într-o sală de conferințe sau bibliotecă și se turbură liniștea.

Insuși Mântuitorul a iubit liniștea, de care și El simțea nevoia, ca om, retrăgându-se în pustie.

Biserica este un locaș unde mai cu seamă se cere liniște. În multe cazuri, ea e înfrântă. Cel mai mare păcat! Când te duci în casa cuiva, nu faci dezordine sau treci peste felul de purtare de acolo. În caz protivnic, ești pus în starea de a fi poftit afară și cu drept cuvânt.

Și la noi în biserică, am observat cazuri de turburări al sf. servicii. Și acestea se întâmplă din partea aceluia cari vin foarte rar la Biserică și grăbiți. Ei vor ca într-o clipă să-și facă toată datoria de creștini.

Lucrul bun însă, nu se poate face rar și pe rezeală.

Dumnezeu a ordonat ca ziua Duminicii și a Sărbătorii să o cinstești. Cea mai potrivită cinstitură a Domnului, este în Biserică, căci zice: „Unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor”, iar când Mântuitorul a fost descoperit de părinți, după ce plecaseră, dela sărbătoarea Paștelui din Ierusalim, în templu, a spus părinților îngrijați: „De ce m'ați căutat? Oare nu știați că trebuie să fiu în casa Tatălui meu?”

Iată deci, că Dumnezeu pretinde să fii în casa Sa (biserica), căci acolo se află și El. Atunci ce fel de părtaș al Domnului este acela care într-o clipă crede că și-a făcut întreaga datorie? El nu vrea să fie cât mai îndelung cu El? Cum dorește copilul după părinte, atunci când e plecat de-acasă, așa să dorească și omul după Dumnezeu, părintele său, în ziua sărbătorii. Din raritatea de a veni în Biserică și graba cu care vrei să pleci din ea, dovedește că, în această purtare, nu corespunzi voinții lui Dumnezeu

și zeei din capîști s'au rostogolit, cecece văzând în păratul, a poruncit să li se taie numaidecât capetele. După aceea au scos din temniță și pe sf. Panteleimon, al cărui trup a fost atunci isbit cu vergi și pumni și împingându-l, l-au dus la marginea cetații. Plin de veselie, sfântul glăsuia pe drum, cântări de psalmi.

Sfârșindu-și rugăciunea, sfântul își cunoscuse sfârșitul și făcând semna muncitorilor, care nu mai îndrăzneau sa se apropie de el, îi îndemnă de-i tăiară capul. Astfel și-a sfârșit sfântul viața pământească plin de tinerețe și cu zâmbetul pe buze, știind că îl așteapta lumea dreptilor. (anul 393).

Minune însă! În loc de sânge, lapte a curs din tăietura gâtului, iar măslinul ce-i sprijinise feciornicu-i trup, îndată s'a umplut de roade. Muncitorii, mirați, nu s'au mai întors la casele lor, ci alte dramuri apucând, au trâmbițat slava lui Dumnezeu și țaria mucenicului.

Din porunca împăratului, trupul sfântului a fost ars împreună cu măslinul. Creștinii, cu ochii înlacrămați, i-au luat osemintele cu mare smerenie și le-au îngropat în satul unui învățat, anume Adamantie.

ci protivnicului Său. Într'un cuvânt, te lepezi de Tatăl, îl urăști și vrei să te scapi de El cât mai curând. Dacă va zice cineva și sunt destui din aceștia, că el nu are nevoie de biserică și se roagă în casă, nu se împacă cu vorbele Mântuitorului de mai sus și cecece nu faci în biserică, unde atmosfera te dispune la rugăciune, nu faci nici în casă, unde te dai după una sau alta.

Dar acești rari și grăbiți, păcătuiesc fiindcă împiedică și pe alții în rugăciunea lor, sau chiar pe servitorii bisericii.

Pe semenii lor îi sustrag dela rugăciune prin forfoteala dintr'o parte sau alta a bisericii și în cele mai mari clipe ale sf. slujbe.

Pe preot la fel. Nu-i dai răgaz să-și facă cele ale slujbei, să-și citească rugăciunile sale, pe care nu le poate trece. Îi bați în ușă sau trimiți pe un om al Bisericii, după el, căci nu poți aștepta. Sărmanul preot de cine să ascalte mai întâiu: de Dumnezeu sau de om? Și în cele mai multe cazuri păcătuim și noi, căci ascultăm de om, fiindcă nu vrea să înțeleagă că în acel moment slujești lui Dumnezeu. Dacă ar înțelege — și eu recomand să înțeleagă, că preotul trebuie să dea mai multă și toată atenția lui Dumnezeu, n'ar mai fi poate așa de grăbit și ar mai aștepta. Aceasta însă arată că, acel om, nu cunoaște nimic din cele ale sf. slujbe.

În alt chip, tu preot citești sf. Evanghelie și grăbiți și necunoscătorii, sunt absenți cu totul. Ei forfotesc înainte. Îl vezi cum intră pe ușă, ca și cum ar fi în casă sa, unde face ce vrea; dar și aci te faci atent când ai auzi pe cineva citind sau vorbind.

O altă purtare nepotrivită este nerămânerea pe loc, atunci când preotul ese să tămâieze. Drumul preotului este incurcat și trebuie să fie atent să nu-i izbească la tămâiere. Ce dovedește aceasta? Lipsă de cunoaștere a serviciului sfânt și de pietate.

Mulți deasemenea se grămădesc să fie atinși cu sfintele daruri. Unii o fac din pietate. Alții văzând pe cei de lângă ei. Deci unul dela altul. Și aci este un punct de oprire.

Luând lucrurile dela început, putem spune:

Pentru cei cari vin cu grabă și pleacă, canonul 9, al sf. Apostoli spune: „Toți credincioșii cari intră și ascultă scripturile (slujba), dar nu rămân la rugăciune (adică până la sfârșit) și la sf. împărtășanie, trebuie să se afurisească întocmai ca cei ce fac desordine în Biserică”.

În timpul citirii sf. Evanghelii, toată suflarea trebuie să stea localui, întrucât prin citirea sf. Evanghelii, se înțelege că vorbește însuși Mântuitorul și prin neatenție îl ofensăm.

Înt impulsul tămâierii, deasemenea credinciosul trebuie să stea pe loc, sau dacă este în drumul preotului, să se dea în lături. Tămâierea are mai multe însemnări. Pregătește un moment însemnat care urmează imediat, ca probă Evanghelia care înfățișează pe Mântuitorul predicând sau pogorirea depe cruce și punerea în mormânt, când eșim cu sf. Daruri.

Ingrămădirea și atingerea de sf. Daruri, trebuie făcută cu cercetarea sufletească a ființei noastre, dacă în acel moment suntem demni să ne atingem, sau cine știe ce păcat am săvârșit și nu trebuie a ne apropia. Căci unii poate vin în acel moment dela cluburi, sau nopți de viață necreștină.

Creștinii trebuie să mai cunoască și faptul că până să se intre în Sf. Liturghie, se pune în mijlocul Bi-

COLȚUL ISTORIC

In numărul trecut, am arătat că Biserica noastră, exista la data de 1752.

In numărul de față, dăm pisană dela 1790, fixată cum am spus, în peretele pronaosului din dreapta.

Iată-o:

„Doamne, celace cu puterea Ta proslăvești „pe cei ce iubesc podoaba casei Tale și locul „locașului măririi Tale, primește acest sfânt „locaș care e întru slava Ta și cinstea și prăz- „nuirea marelui mucenic și tămăduitor Pantelei- „mon, prin osteneala robii lui Dumnezeu părin- „tele Popa Ivan al Silivestru, C-tin log(ofăt) „Bornescu și jupân C-tin Caramzulea și jupân „Ene Mănculescu și cu alți provoslavnicii creș- „tini care cu ce s'au îndurat și s'a făcut în răz- „merița Leat 1790“. (Se repetă în litere cirilice).

Reese, din pisanie, că Părintele Ivan dela Silvestru, a luat inițiativa, împreună cu alți credincioși, a ridicării din zid a Bisericii noastre. Desigur că mahalaua noastră a fost filiala Bisericii Silvestru, deservită un timp de preoții dela Silvestru, cum e cazul Părintelui Ivan, care a trecut la noi cu serviciul. Nu putem spune că la 1790 a luat ființă Biserica, întrucât la 1752, o pomeneste Domnitorul Ghika, în testamentul său.

Prin răsmerița de care vorbește pisană, se înțelege încercarea Rușilor sub Potenkin, de acord cu Austriacii, sub prințul de Coburg, de a ocupa Țările Române, la 1788.

Domnul din Muntenia, Niculae Mavrogheni, s'a opus atacului Austriei. Turcii deasemenea au fost împotriva Austriei. Austriacii fiind învinși, au încheiat pacea dela Sîstov, 1791. Stăpânirea austriacă, asupra Munteniei, a ținut totuși, dela 15 Noembrie 1789—4 August 1791. Niculae Mavrogheni a fost tăiat de Turci, fiindcă l-au crezut trădător — 19 Iulie 1790.

Constatăm din cele de mai sus, râvna înaintașilor noștri pentru casa Domnului. În necazuri și sub stăpânire străină, au ridicat Sfânta noastră Biserică de care ne servim noi și urmașii noștri. Aceiași râvnă se recomandă și creștinilor de astăzi, măcar contribuind la menținerea locașului ridicat de ei.

Preot GH. POPESCU—Collibași

sericii Sf. Evanghelie, care reprezintă, cum am spus, pe Mântuitorul. Punerea aceasta are și rostul ca credincioșii, pe rând și în liniște s'o sărute ca pe Mântuitorul însuși. Dar la acea vreme Biserica e aproape goală și în toiul slujbei când vin, creștinii dau năvală în dreapta și stânga turburând sf. slujbă.

Încă un fapt, pe care trebuie să-l cunoască credincioșii, este și darea liturghiilor care trebuie să se facă până în Sf. Liturghie, cel mai târziu până la eșirea cu sf. Daruri, când se poate face și pomenirea.

Pr. GH. POPESCU—Collibași

Știri, Fapte și Insemnări

— Descendenții sau alți cunosători ai foștilor slujitori ai Bisericii Sf. Panteleimon — București — sunt rugați a comunica, în scris, viața și activitatea acelor slujitori, Preotului Gh. Popescu. Aceasta din două puncte de vedere: a) spre a fi aduse la cunoștința tuturor prin Revista noastră, b) spre a rămâne în actele parohiei, aceste cunoștințe, spre pomenirea și cunoașterea urmașilor noștri în preoție fiind și pentru ei un îndemn de a păstra cât mai complex șirul slujitorilor sf. Biserici.

Cine posedă fotografiile, deasemenea sunt rugați de a le trimete.

— Sf. Sinod în ședința dela 12 Iunie 1940, a hotărât să nu se mai săvârșească taina nunții în cazurile de rudenie oprite de canoanele Bisericii, chiar dacă, cei în cauză, au făcut căsătoria civilă. Noi anunțăm că aceste căsătorii sunt oprite: 1) în linie dreaptă, la infinit. 2) în linie colaterală, până la gradul șapte inclusiv, 3) înrudire prin incuscrie până la gradul cinci inclusiv, 4) înrudirea spiritua-lă adică între nași și fini, până la gradul 3 inclusiv și 5) înrudirea prin înfiere până la gradul trei inclusiv.

— Prin Decretul Lege Nr. 968 | 941, s'a oprit căsătoriile între funcționarii români și persoanele de religie etnică străină.

Contravenienții vor fi supuși pedepselor prevăzute la art. II, din acel Decret.

— Orice credincios al sf. noastre Biserici și abonați cari au un cuvânt de luminare și vor să ajute opera noastră de propagandă religioasă-morală, pot să-și întocmească articole, și să le trimită la Revista noastră, spre publicare.

— La 8 Iunie a avut loc în Biserica noastră, o serbare religioasă, cu o interesantă cuvântare a D-lui Profesor I. SAVIN, decanul Facultății de Teologie din Iași. Cine a participat, a plecat mulțumit; cei ce n'au venit au pierdut o rară ocazie de a asculta acea interesantă cuvântare.

— A donat pentru Revista noastră suma de Lei 200, D-na Eugenia Constantinescu, căreia îi mulțumim.

— La Biserica noastră, se găsește spre vânzare, „Vieța și Acatistul Sf. Panteleimon“, tipărit prin osârdia I. P. Sf. Mitropolit Irineu al Moldovei și a Pr. Gh. Popescu, lucrare aprobată de Sf. Sinod.

— Părintele P. Savin s'a mutat cu locuința în parohie, în casa ce o deținea Păr. Gh. Crețu, care s'a mutat în proprietatea Sf. Sale, Doritorii pot găsi pe Părintele Savin la menționata adresă.

— În fiecare Vineri seara, la Biserica noastră la orele 6 jum. d. a. se fac Acatiste.

A APĂRUT: Chipul Sfintei Fecioare Maria de Econ. P. SAVIN. Costul 5 lei.

Le poate găsi ori când la biserică și la autor în Str. Traian Nr. 230.

Rugăm ajutați-ne, plătindu-ne
abonamentul